

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO NR. XII-1869
291 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 291 straipsnio įstatymo pakeitimo projekto inicijavimą paskatino pasikartojantys stambaus brakonieriavimo atvejai, kai padaroma reikšminga žala žuvų ištekliais ir ji dažnai vykdomi tų pačių asmenų.

Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos duomenimis, nors nuo visų nustatomų žalų padarytų žuvų ištekliais, didelės žalos sudaro 12,2 proc., tačiau jų suma pinigine išraiška (didelių žalų procentas nuo visų paskaičiuotų žalų) sudaro 72,9 proc. Vidutinė maža žala siekia 307 eurus, o tuo tarpu vidutinė didelė žala yra 5951 euras (25 lydekos arba 59 karšiai, arba 6 lašišos).

Aplinkos apsaugos departamento duomenimis, 2023 m. buvo nustatyta 10 atvejų, kai žala, padaryta žuvų ištekliais, viršija 2450 eurus. 2022 m. buvo nustatyti 35 atvejai, kai žala, padaryta žuvų ištekliais, viršija 2450 Eur.

2022-2023 m. buvo užfiksuoti fizinių asmenų padaryti mėgėjų žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai, kurių metu padaryta itin didelė žala gamtai. Vieno pažeidimo metu žala aplinkai įvertinta 22560 eurų suma. Taip pat padarytas pažeidimas, kurio metu žala aplinkai įvertinta 28083,85 eurai. Šio pažeidimo metu sulaikyti asmenys yra ne kartą bausti (vienas baustas – 7 kartus, iš jų 4 kartus 2023 m., kitas baustas – 10 kartų, iš jų 4 kartus 2023 m.). Šie pažeidėjai 2022 m. sulaikyti su 9 lašišomis, o 2023 m. – su 4 lašišomis). Taip pat pastaraisiais metais buvo įvykdytas mėgėjų žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas, kurio metu padaryta žala gamtai siekė net 42150 eurų (pažeidimas ichtiologiniame draustinyje).

2025 metų sausį Molėtų rajone pareigūnai sulaikė asmenis, žvejojusius tinklais. Brakonieriai veikė organizuotai – teritoriją stebėjo termovizoriais ir kameromis, o prie vandens telkinio kontroliavo skirtingus privažiavimus, naudodami dvi transporto priemones. Vienas iš sulaikytųjų pareigūnams yra gerai žinomas – per pastaruosius šešerius metus jis padarė 12 pažeidimų, daugiausia susijusių su neteisėta žvejyba tinklais ir draudžiamų žvejybos įrankių laikymu. Per šį laikotarpį vien šio asmens veikla gamtai padarė 78 332 eurų žalą, įskaitant ir sausio mėnesį nustatytą pažeidimą.

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, net pastovios kontrolės metu negali atgrasyti kai kurių asmenų nuo pakartotinių pažeidimų.

Projekto tikslas – reikšmingai sumažinti mėgėjų žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, kurių metu padaroma didelė žala žuvų ištekliais, skaičių.

Šiam tikslui pasiekti siūloma pakeisti Lietuvos Respublikos Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 291 straipsnį ir jame numatyti, kad, už stambius mėgėjų žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, kai žvejojama draudžiamais įrankiais ar būdais bei neteisėtai yra sužvejotos lašišos, šlakiai, margieji upėtakiai, kiršliai, o padaryta žala žuvų ištekliais viršija 2450 eurų, privaloma skirti transporto priemonių, kurios buvo panaudotos neteisėtų žvejybos įrankių ir/ar žuvies gabenimui, konfiskavimą.

Priėmus siūlomą nuostatą, tikėtina, kad baimė prarasti transporto priemonę, su kuria atvykstama į vietą ir vykdomi mėgėjų žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai, taip pat

naudojamasi neteisėtų žvejybos įrankių ir/ar žuvies gabenimui, atgrasytų nuo tokių pažeidimų darymo.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Seimo narys Linas Jonauskas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu už Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 291 straipsnyje neįtvirtinta nuostata už mėgėjų žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus konfiskuoti transporto priemonių, kurios buvo panaudotos neteisėtų žvejybos įrankių ir/ar žuvies gabenimui.

Taip pat neišskiriami pažeidimai, kurių žala žuvų ištekliais siekia daugiau, nei 2450 eurų.

Šiuo metu galiojančioje Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 291 straipsnio 4 dalyje numatoma, kad „mėgėjų žvejybos taisyklių pažeidimas, padarytas panaudojant draudžiamus žvejybos įrankius ar būdus (išskyrus elektros energiją ir ultragarsą), užtraukia baudą nuo šešių šimtų iki vieno tūkstančio penkių šimtų eurų“. O Administracinių nusižengimų kodekso 291 straipsnio 9 dalyje numatyta, kad „limituotos lašišų, šlakų, margųjų upėtakių ir kiršlių žvejybos reguliavimo priemonių ir sąlygų pažeidimas užtraukia baudą nuo dviejų šimtų penkiasdešimt iki penkių šimtų penkiasdešimt eurų“.

Šiuo metu atitinkamas transporto priemonių konfiskavimas už žalą gamtai yra taikomas medžioklę reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidėjams. Šiuo atveju konfiskuojamos transporto priemonės, kurios buvo panaudotos gyvūnams sumedžioti ir (ar) sumedžiotiems gyvūnams gabenti. Už šį pažeidimą 2022 m. konfiskuotos 4 transporto priemonės ir priteista 1 transporto priemonės pinigine vertė. 2023 m. konfiskuotos/paimtos 5 transporto priemonės iš medžioklės pažeidimus padariusių asmenų (dalis bylų dar neišnagrinėtos arba apskųstos).

Taip pat nuo 2022 m. liepos 1 d. įsigaliojo Administracinių nusižengimų kodekso 247 straipsnio papildymas 53 dalimi, numatyta, kad už aplinkos teršimą 1 kub. m ir didesniu pavojingų ir nepavojingų atliekų kiekiu, už aplinkos teršimą 5 kub. m ir didesnių pavojingų ir nepavojingų atliekų kiekiu gali būti skiriamas transporto priemonių, kuriomis atliekos buvo vežamos ir atliekomis atsikratoma, ir kitų administracinio nusižengimo padarymo priemonių konfiskavimas.

Manoma, kad tikslinga transporto priemonių konfiskavimą taikyti ir mėgėjų žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų atveju, kai padaroma didelė žala žuvų ištekliais.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 291 straipsnio 11 dalis papildoma nuostata, kad „už šio straipsnio 4, 9 dalyse numatytus administracinius nusižengimus, kai padaryta žala žuvų ištekliais viršija du tūkstančius keturis šimtus penkiasdešimt eurų, privaloma skirti transporto priemonių, kurios buvo panaudotos neteisėtų žvejybos įrankių ir/ar žuvies gabenimui, konfiskavimą“.

Siūlomo įstatymo nuostatos leis nuo mėgėjų žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų atgrasyti pažeidėjus, kurie padaro reikšmingą žalą žuvų ištekliais bei pažeidimai kartojami.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas įstatymo projektas turi potencialo sumažinti gamtai daromų nusikaltimų skaičių.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turės priimti šio Įstatymo projekto įgyvendinamuosius teisės aktus.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Priėmus įstatymo projektą Lietuvos Respublikos vyriausybė ar jos įgaliota institucija turėtų priimti įgyvendinamuosius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

„Transporto priemonių konfiskavimas“, „žala žuvų ištekliais“, „mėgėjų žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai“, „mėgėjų žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidėjai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia

Seimo narys Linas Jonauskas